

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET

TRO OG FORNUFT
PORTRETT: HANS FREDRIK DAHL
NY FAGLÆRERUTDANNING PÅ MF
Å PREKE ER Å GJØRE GUD TYDELIG OG NÆR

KRONIKK: HVORDAN ARGUMENTERE
FOR AT INNHOLDET I KRISTEN TRO ER SANT?
MITT FUNN: DET ONDES PROBLEM
INTERVJU MED SAMFUNNSFAGSSTUDENTER

LYS OG LIV

NR. 2/10. 76. ÅRGANG

TEMA:
TRO OG
FORNUFT

HANS FREDRIK DAHL

TRO OG FORNUFT

Spørsmålet om troens forhold til fornuften er like gammelt som kristendommen. Da Paulus formante korinterne om ikke å la seg lede av den greske visdom, var det ikke fornuften generelt han tok et oppgjør med – men nettopp den greske, selvbevisste visdomslæren som avviste muligheten for at Gud kunne bli menneske, lide og dø.

VIDAR L. HAANES
REKTOR

Bjørnstjerne Bjørnson tok et brått og heftig farvel med kristendommen fordi denne ikke var forenlig med hans nye, vitenskapelig baserte fornufts betraktninger – og tusener av unge fulgte ham bort fra troen. MF ble dannet i denne perioden, som en protest mot de som ville la samtidens vitenskapelige krav styre teologiens innhold. Det var avgjørende for MFs grunnleggere at teologien skulle være

akademisk. Men det innebærer også at teologien må våge å gå i dialog med samtidens kultur og vitenskap. Teologien har ofte falt for fristelsen til å gjøre en bestemt filosofisk skole retning til eneste tolkningsnøkkel. Et alternativ kunne være å pirke borti de rådende retningers skråsikkerhet. Den “ikke-kristne” filosofen Isabelle Stengers, som tilhører en tradisjon preget av samtale mellom teologi og filosofi, beklager at teologien så sjelden virker som en argumenterende og kreativ kraft i opposisjon til naturvitenskapens selvbevisste og eksklusive autoritet, eller i det minste kunne bidra til å advare naturvitenskapen mot den dumhet og arroganse som preger så mange av dens talsmenn. På bloggsider og diskusjonsfora på nettet møter man ofte slike utsagn mot religion og teologi. Et eksempel på det motsatte er forfatteren Thorvald Steen, som nylig skrev i Klassekampen: ”Noen mener at troende ikke kan drive vitenskapen framover. Men det er feil! Etter å ha brukt 20 år på å skrive sitt hovedverk, *Origin of the Species*, var Charles Darwin fortsatt troende. Og ingen tviler på at Ola Didrik Saugstad er en verdenskapasitet innen medisin og pediatri - selv om han er kristen. Det er noe vi ateister må ta inn over oss”.

Et kristent menneskesyn tilsier at man viser ydmykhet i møte med andres oppfatninger og

meninger – og et tilsvarende kritisk blikk på seg selv. En tro på at sannheten er åpenbart i kristendommen er ikke det samme som intellektuell skråsikkerhet. Fornuften har vist seg å være en upålitelig styringsoffiser. Men det betyr ikke at kristne skal gi slipp på fornuften. Er vi ikke skapt av Gud med fornuft, hukommelse og rasjonelle evner? Det er nettopp slik at den kristne skapertro bidrar til å skjerpe den kritiske sans, fordi man får et perspektiv utenfra og hjelp til å se både egne og andres tanker som relative i forhold til Guds visdom.

Tro og fornuft i konflikt?

ATLE OTTESEN SØVIK
REDAKTØR

Er det konflikt mellom kristen tro på den ene siden og fornuft og erfaring på den andre siden? Jeg mener at svaret er nei, og forstår heller forholdet mellom tro og fornuft som en pågående sirkelbevegelse. Vi bruker vår fornuft som et redskap for å forstå Bibelen og tolke våre erfaringer. Våre erfaringer preger også hva vi synes er fornuftig og hvordan vi tolker Bibelen. Samtidig kan vi informeres av Bibelen når vi skal gjøre oss opp en mening om hva som er fornuftig og hvordan vi skal tolke våre erfaringer. Dermed blir det en gjensidig påvirkning mellom alle tre størrelsene – tro, fornuft og erfaring.

Og min erfaring etter å ha studert troen med fornuften i ganske mange år, er at de tre stør-

relsene henger godt sammen. Det er en erfaring jeg gjerne deler med andre, og det er grunnen til at jeg med stort engasjement også oppfordrer andre til å studere kristendommen nærmere. Du kan lese litt om MFs studietilbud i dette nummeret, men du får først og fremst lese om hvordan ulike mennesker ser for seg forholdet mellom tro og fornuft.

Gjesteredaktører får gjerne lage et blad om det de er interessert i, i den forhåpning at det blir et bra nummer når folk får skrive om ting som engasjerer dem. Temaet for dette nummeret er et emne jeg er interessert i, så derfor håper jeg at også flere lesere finner dette nummeret interessant. Og til de som synes det blir for mye, kan jeg love en tilbaketrukket rolle i neste nummer.

INNHOLD

HISTORIKK:

Lys og liv ble første gang utgitt i april 1935 med en tydelig visjon om å styrke kontakten mellom menighet og fakultet. Bladet har siden den gang blitt sendt til alle tidligere og nåværende studenter og samarbeidspartnere som en gave fra MF. "Kunde også vårt lille blad bidra, om enn aldri så lite, til å sprede lys fra Gud og hans ord, og skape liv, vilde det i sannhet ha en oppgave å løse." (Nr. 1 Lys og liv, 1. årg. 1935.)

S.4 TEMA:

En fornuftig tro?

Hva er god apologetikk, og hva er dårlig apologetikk? På hvilke områder trenger kristendommen å bli kritisert? Oskar Skarsaune, Bjørn Are Davidsen og Atle O. Søvik i samtale om tro og fornuft.

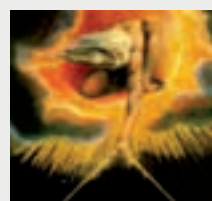
S. 8 PORTRETT: HANS FREDRIK DAHL

Hans Fredrik Dahl om forholdet mellom livet før og etter at han konverterte til katolisismen.

S. 18 MITT FUNN: DET ONDES PROBLEM

Ulike løsninger på det ondes problem drøftet i ny doktoravhandling.

S. 16 KRONIKK: HVORDAN ARGUMENTERE FOR AT INNHOLDET I KRISTEN TRO ER SANT?

Kronikk av Atle O. Søvik

S. 20 MF TILBYR LÆRERUTDANNING MED PRAKTISK-PEDAGOGISK UTDANNING

Ønsker å styrke religionsundervisning i skolen.

UTGIVER

Det teologiske Menighetsfakultet
Pb 5144 Majorstuen, 0302 Oslo
Telefon: 22 59 05 00
E-post: lysogliv@mf.no
Bankkonto: 6038 05 58583
www.mf.no

23 000 abonnenter mottar bladet fem ganger i året. Abonentene består av MF-venner, tidligere studenter og ansatte, alle menighetsråd og kirkelige organisasjoner og institusjoner. Ved kildehenvisning kan artikler i Lys og liv gjengis fritt.

ANNONSEINFORMASJON

Ønsker du å annonsere i bladet, ta kontakt med Marianne Torp. Har du andre spørsmål er du velkommen til å kontakte oss.

REDAKSJON

Vidar L. Haanes, ansvarlig redaktør
Atle Ottesen Søvik, redaktør
Marianne Torp, redaksjonsmedlem
Hallvard Olavson Mosdøl, redaksjonsmedlem

PRODUKSJON OG TRYKK

Foto på omslag: Tine Krag
Layout: Neue
Trykk: Østfold Trykkeri, Askim

EN FORNUFTIG TRO

Hvordan kan kristne ruste seg bedre til å møte religionskritikk med gode argumenter? Og på hvilke områder må den kristne tro regne med kritikk? Lys og liv har møtt to erfarne veteraner og en sterk nykommer i faget kristen apologetikk: Bjørn Are Davidsen, Oskar Skarsaune og Atle Ottesen Søvik har alle hver på sin måte jobbet med emner knyttet til forsvar av den kristne troen.

TEKST OG FOTO: ESKIL SKJELDAL

Davidsen er kjent som en ivrig foredragsholder og forfatter, også på sin blogg Dekodet. Men han vil ikke kalles apologet:

- Nei, da er det lett å havne i bås som en som driver med noe for spesielt interesserte og alltid har fasiten klar, for ikke å si en agenda for alt jeg gjør. For meg handler dette om et kristent hverdagsliv. Vi er kalt til å være vitner for Jesus, og alltid beredt til å forsvare troen når noen spør. Når jeg har funnet at kristne svar er gode, har jeg lyst til å dele dem. Det henger også sammen med at jeg er aktiv skeptiker og grunnleggende nysgjerrig på hvordan virkeligheten henger sammen. Det er derfor jeg skriver både for Humanist, Lunde og Luther.

Oskar Skarsaune er professor i kirkehistorie ved MF. Han er godt kjent for sine bøker om både den ukjente Jesus og Dan Browns påstander i Da Vinci-koden. Flere av bøkene hans rydder opp i det historiske terrenget og etterspør opprinnelsen til en del myter i vår tid. Han driver med folkeopplysning om hva oppdatert historisk vitenskap sier om disse spørsmålene:

- Dette betrakter jeg som en viktig oppgave i en tid hvor det hevdes at det ikke finnes sannheter lenger. Som historiker må jeg si at det finnes forskjell på holdbar og uholdbar historieskriving.

Så var det den sterke nykommeren. Atle Ottesen Søvik har nylig disputert på en avhandling om det ondes problem. Den er blitt karakterisert som en fremragende og innovativ avhandling. Søvik har et stort engasjement for emner som kalles klassisk apologetiske emner, som for eksempel det ondes problem, teologi og naturvitenskap, religion og sannhet, teisme og ateisme:

- Jeg tror det er viktig å forsvare troen med gode argumenter. Hvis kristne forsvarer påstander de tror på uansett hva de oppdager av motargumenter, og i tillegg med dårlige argumenter, er dette lite tillitsvekkende. Det er bedre å søke sannheten. Om du finner gode svar, så presenterer du dem. Det er ikke bra å søke svar med konklusjonen på forhånd. Hvis man trekker frem alle argumenter for, og legger vekk alle argumentene mot, ja, da mister man troverdighet.

- Finnes det dårlig trosforsvar, og hvilke feller må vi som kristne unngå?

Skarsaune mener at mange kristne ble tatt på senga av Dan Brown når han stilte historiske spørsmål til troen:

- Ble de nytestamentlige skriftene først skrevet og samlet på Konstantins tid; ble den virkelige Jesus gift, og hadde han barn? Kirken har forsømt seg i forkynnelsen ved at historiske problemstillinger ikke har stått på dagsorden. Når historiske argumenter anføres mot troen, blir kristne tatt på senga fordi vi ikke er vant til å tenke om troen på den måten. 80 % av trospakken i NT består av vanlig historiefortelling og kildebasert kunnskap om Jesus. Grunnen til at jeg avviser Brown er ikke at dersom han hadde rett, så ville troen min ryke, men at det han sier er vrøvl. Den ideelle måten å møte angrep på troen på er at vi er gode både på form og innhold. Man kommuniserer faktisk mye med formen. Vi må opptre som kristne, også når vi argumenterer.

Davidsen supplerer:

- Mye handler om normalvitenskap, slik jeg har forsøkt å vise i flere bøker. Når vi møter fordomsfulle feilslutninger eller myter om kirkehistorien, er det også viktig ikke å fremstå som forurettet og truet, men ha smilet på lur. Ta angrep som en gyllen anledning til å sette kristen tro på agendaen. Da Life of Brian ble anklaget for blasfemi, fikk jeg inn en artikkel i studentavisen i Trondheim der jeg forsvarte filmen – og Jesus. Det hjelper også å øve seg på å begrunne sin egen tro. Det forventes at vi skal bedrive voksenopplæring i arbeidet vårt, men ofte lar vi det som gjelder troen være et unntak. I stedet tror jeg mange liker at vi følger med, leser oss opp når det er nødvendig, og opptrer tankevekkende i samtaler.

Søvik er opptatt av at de samme kriterier for god argumentasjon må gjelde de kristne, dvs. holdbarhet, relevans, saklighet.

- Jeg tror at dårlig apologetikk ofte grunner i mangel på kunnskap, og at man har en forståelse som sier at man bare må tro, uten å bruke argumenter. Hvis noen sier at det bare handler om tro, spør jeg gjerne: Ja, men hvorfor skal jeg tro dette framfor noe annet? Hvorfor ikke tro på ateismens eller islams utgave av livet her på kloden?

- Hva er relevant kristendomskritikk?

Skarsaune forteller at han tenkte på dette da han skrev Den ukjente Jesus:

- Hvis det skulle være noe i kritikken hos Dan Brown, eller i boka *Hellig blod, hellig gral*, så må det være den tanken at kirken og kristne har sviktet noe hos Jesus. I den grad de har rett i det, så er det relevant kristendomskritikk, den rammer oss. Men det som slår meg når jeg tenker over dette igjen: Hvor finner jeg kildene til den mest provoserende og utfordrende Jesus? Han finner jeg i de kanoniske evangeliene i NT, mens Jesus i Thomasevangeliet er en Jesus som er skapt som hånd i hanske med det forfatterne av dette evangeliet ønsker. I NT finner vi fire innfallsvinkler, og de er ulike. Dette har kirken kunnet leve med. Det andre kirken har måttet innse, er at Jesus har så radikale utfordringer at kirken aldri har klart å leve opp til dem.

- Jeg mener at god kristendomskritikk er

viktig å anvende på fundamentalistiske kristendomsformer, eller ting i kristendommen som begrunnes dårlig, sier Søvik.

- Det kan være uetiske begrunnelser for trosutøvelse, eller former for kristendom som er undertrykkende og usanne.

Skarsaune: Det finnes en del grunnleggende spørsmål som er rettet til sentrale deler i den kristne tro. Den stedfortredende lidelse og korset, for eksempel: Gir dette mening til det moderne mennesket? De bibelske tekstene forutsetter tempelkult og ofringer som bakgrunn når de tolker korsfestelsen. Moderne mennesker er fremmede for dette, kanskje også vi selv, mer enn vi tror. Jeg tror at det er viktig å slippe disse spørsmålene innpå seg. De treffer ubearbeidede felter i vår egen tro, og la oss da lytte til dem som har grunnleggende innvendinger og spørsmål. I arbeidet med slike spørsmål kan vi være til hjelp både for oss selv og andre.

Alle tre virker enige om viktigheten av stadig oppdatert kunnskap om den kristne tro. I en ny tid med nye utfordringer må kunnskapen benyttes slik at de kristne er forberedt på alle typer diskusjoner.

Søvik reagerer litt på det å løfte frem barnetro, at det skulle være et ideal:

- I holdning og tillit til Gud så er det absolutt et ideal, men innholdsmessig er det ikke et ideal.

- Men bør man sette seg inn i all kunnskapen?
Søvik er kjapp:

- Man må ikke – men man får lov!

Dauidsen kan fortelle om et stort engasjement. Folk tenner på nye, spennende og aktuelle temaer, som da han fikk holde 100 foredrag om Da Vinci koden i løpet av to år. Skarsaune holdt også på i to år etter Dan Brown-hysteriet. Søvik er booket til ti foredrag allerede, alle om det ondes problem. De tre er enige om at dette viser at det er et sug etter kunnskap, og at kristne opplever det smertefullt at man er så dårlig rustet mot kritikk. Dette er ikke spesielt for Dnk; alle trosamfunn er representert i denne kunnskaps-hungeren.

- Men hva kan MF gjøre for at studentene som utdannes der er kompetente til å føre dialog med Dan Brown og Dawkins?

Søvik slår et slag for å opprette nye emner som tar opp dette på en ordentlig måte. Dawkins og Onfray må på pensum. Dauidsen har en konkret utfordring til MF: Historiske Jesusemner, mer spisset i forhold til spørsmål, bestselgere og filmer. Skarsaune mener at mye ligger pakket inn i teologutdannelsen allerede, men at MF må bli flinkere til å pakke kunnskapen ut, altså vise den aktuelle relevansen i forhold til det som er oppe i den aktuelle debatten.

- Hva skyldes denne aggresjonen i norsk offentlighet mot religion generelt og kristendom spesielt?

Dauidsen mener at religionen uttaler seg om menneskers måte å leve livet på:

- Dette kan skape frykt for at kirken skal gripe inn i livene til folk, og at dette skaper et ikke-liberalt samfunn. Da ser vi ulike strategier, men sjelden veldig akademiske. I stedet møter vi påstander som at Jesus ikke har eksistert, eller at Muhammed giftet seg med en niåring. Eller man gjør som Dawkins. Han viser en merkelig mangel på kunnskap om gudstro, han gjengir bare tilsynelatende argumenter - de argumentene hos kristne som er dårlig formulert.

- Men hvorfor er det befriende for så mange å lese spenstig kirkekritikk i Norge?

Søvik tror dette svaret er veldig sammensatt, noen elsker konspirasjonsteorier, noen er redd for kirkens undertrykkelse. Dauidsen tror kanskje at mange mener at kirken er fienden av fremskrittet, fienden av det gode samfunn.

- Bildet av kirken og prester i media er veldig ofte ikke til kirkens fordel, sier Skarsaune.

- Det som lettest tiltrekker seg mediens oppmerksomhet, er det politisk ukorrekte, som kirken eller deler av kirken står for. Og stereotypien om den "typiske prest" kan overleve utallige møter med virkelige prester. De registreres alle som gledelige unntak, mens den éne som svarer til stereotypen, bokføres som "typisk", avslutter Skarsaune.

VITAL BASE® Benkeputer

Putene har en sterk aldrings- og varmebestandig friksjonsduk på undersiden som sørger for at den ligger i ro på benken. Alle putene har glidelås for enkelt vedlikehold og rengjøring av trekk. Mer enn 400 fargenyanser i flammehemmende tekstiler av ull og ullblandinger.

Be om prøver og pristilbud!

VITAL BASE®

Your Challenge - Our Science

Myravegen 9, N-6060 Hareid
Tel +47 70 09 59 50 | firmapost@vitalbase.no
www.vitalbase.no

Individuell tilpassing og ergonomisk utforming.
Seteputer, ryggputer, kneleputer, formtilpassing.
Nesten alt er mulig.

5 OM TRO OG FORNUFT

OPPLEVER DU AT DET ER KONFLIKT MELLOM TRO OG FORNUFT? HVORFOR/HVORFOR IKKE?

MORTEN MAGELSEN

LEGE OG REDAKTØR FOR BLOGGEN TRO OG FORNUFT

- Nei, tro og fornuft kan ikke være i konflikt. Hvis en kristen trossetning ikke tåler å bli vurdert av fornuften, må vi forkaste den. Men det finnes ingen slike kristne dogmer som strider mot fornuften. Noen av dem, slik som treenigheten og Kristi oppstandelse, vir-

ker rare og usannsynlige for mange mennesker, men det betyr ikke at de er i strid med fornuften. En viktig oppgave for kristne filosofer er å vise at slike trossannheter ikke er selvmotsigende og absurde, men tvert imot troverdige.

EIVIND OSNES

PROFESSOR I KJERNEFYSIKK

- Ikke nødvendigvis. Det kommer an på hva som styrer fornuften. Fornuften er et redskap til å orientere seg i tilværelsen. Da er det helt avgjørende hvilke forutsetninger en legger til grunn. I forhold til troen gjelder Luthers forklaring til tredje trosartikkel: "Jeg tror at jeg ikke av

egen fornuft eller kraft kan tro på Jesus Kristus eller komme til ham..., men Den Hellige Ånd har kalt meg ..., opplyst meg..." Fornuften trer i troens tjeneste når en tar "hver tanke til fange under lydigheten mot Kristus", slik Paulus skriver i et av brevene til Korintermenigheten.

KATARINA PAJCHEL

NØNNE OG PARTIKKELFYSIKER

- Nei, tvert imot. Jeg mener det bør være en overensstemmelse. Hver gang vi prøver å formulere vår tro, vil vi jo prøve å være forståelige for andre mennesker. Klart at selve grunnlaget hviler på åpenbaring og trenger troens tilslutning,

men denne kan støttes og formuleres ved hjelp av språk og begreper som krever at vi bruker vår fornuft. Jeg tror det er forutsetningen for å være på bølgelengde med vår tid og for å kunne gå i dialog med andre, både kristne og ikke kristne.

DIDRIK SØDERLIND

RÅDGIVER I HUMAN-ETISK FORBUND

- Det kan være en konflikt mellom de to, men det kommer an på troen. Jeg har truffet ufornuftige ateister og fornuftige karismatikere. Mange religiøse trosforestillinger kan godt forenes med fornuft, eller leve side om side med rasjo-

nalitet og fornuft, mens andre går dårlig i hop med grunnleggende kritisk sans. Man skal heller ikke glemme at det kan være ufornuftig å sette for mye lit til fornuften. Vi trenger rom for fantasi og poesi også.

KRISTIAN SVEINALL ØGAARD

STUDENT PÅ MF

- Nei, i utgangspunktet opplever jeg ikke at det er konflikt. Tro og fornuft går for meg hånd i hånd, og av og til må jeg oppgi fornuften og bare stole på troen. For å si det med Anselm av Canterbury: "Jeg tror for å forstå." Min forstand

strekker ofte ikke til. Da er det troen som får brikkene til å falle på plass. Troen på Gud som skaper, for eksempel, er for meg fornuftig. Men undrene, de overgår min fatteevne, - og da er det godt å kunne hvile i troen.

LYSET VED DAMASKUS PÅ NORSK

Det vakte oppmerksomhet da Hans Fredrik Dahl i 2006 konverterte til den katolske kirken.

TEKST: ESKIL SKJELDAL FOTO: TINE KRAG

Og historien om Dahl er ikke helt etter boka: Professor i historie, tidligere kulturredaktør i Dagbladet, 1978-85, marxist og kulturradikaler, forlagsmann, posisjonert et godt stykke ut på venstresiden i norsk politikk. Og nå altså katolikk.

Dahls historie er sterk, med sykdom og kall fra Gud. Vi møter ham i Forskningsparken, et sted for tankens og forskningens frihet, langt vekk fra den dogmatiske kirken han nå har trådt inn i. Puster han kanskje friere her? Balanserer kontoret på akademia den tunge vatikanske labben?

- Kan du fortelle om den prosessen som ledet frem til din konversjon?

Dahl snakker rolig og lavmælt, og setningene kan nesten uten unntak føres rett inn:

- For noen år siden ble jeg alvorlig syk, og i denne forbindelse følte jeg kallet til å ta et stort valg. Hva jeg skulle velge, stod klart for meg. Min hustru er katolikk, og min bror (Jac. Dahl/Dom Filip) gikk i kloster da han var 22 år gammel. Han hadde jeg besøkt hvert eneste år siden 1958. Så jeg har levd med den katolske tro ganske nær innpå meg. Da jeg selv fikk dette svimlende perspektivet at jeg ikke ville stå sykdommen over, var det naturlig å spørre meg selv om ikke tiden for mitt sprang var kommet. Og det var det. Det hele begynte med at jeg tenkte at mine nærmeste ville synes det var leit om jeg døde uten å få den siste olje. Jeg tilkalte pater Arnfinn Haram, og han kom på sykehuset. Men etter at jeg fikk bearbeidet betydningen av dette sakramentet, kom jeg til den konklusjon at jeg ønsket å tas opp i kirken.

- Er det slik å forstå at du frem til sykdommen inntraff, overhodet ikke hadde vurdert dette spranget?

- Det som kom til meg var en visshet som var plutselig og overraskende for meg. Jeg hadde ikke konkret tenkt på dette før sykdommen, men har nok hele mitt liv motstått det. Tidligere har jeg til dels ganske aktivt motarbeidet både kirken og troen. Det å plutselig åpne seg for dette, og ta i mot noe du tidligere har motsatt deg, føltes som et vannskille.

- *Din bror, kartusermunken Jac., ble han overrasket?*

- Han ble opplyst om dette pr. brev, så jeg vet ikke hvordan han først reagerte på nyheten. Men jeg vet nå at det var en lykkens dag for ham. Hvis jeg selv hadde levd et liv i en munkeorden, ville jeg følt det som en veldig stor hendelse at en av mine nærmeste fulgte meg inn i troens mysterium.

- *Har din ordinære fornuft abdisert? Din idéhistoriske dannelse kan vel funderes på følgende ideologiske treenigbet: Marx, Freud og Darwin. Er konversjonen et brudd eller en kontinuitet med din intellektuelle fortid?*

- Det er faktisk mindre av et brudd enn jeg trodde. Både marxismens, darwinismens og til og med psykoanalysens "fornuft" lever i meg, og er fullt kompatibelt med at jeg tar imot tilbudet om tro og nåde. Dette er nok litt overraskende for meg selv. Men troen kan forenes med mye av det jeg så langt har ment. I så måte har konversjonen kastet om på lite av de dype samfunnsmessige spørsmål som marxismen, darwinismen og psykoanalysen har forsøkt å besvare. Som svært ung mann var jeg med på å aktivt latterliggjøre hva frøken sa om religion og hva biskopene tenkte og gjorde. Når jeg fortsatt hevder at Marx og andre læremestere har noe å gi i dag, er det ikke først og fremst med tanke på religionskritikk. Det er mer de generelle analyser av kreftene i historien og samfunnet.

Dahl er historiker i argumentasjon og temperament. Han vender stadig tilbake til det å forstå strukturer og den historiske utviklingen. Har han så gode og harmoniske svar på alt man kaster på ham? Jeg trekker opp et ess av ermet:

- *Det er nok mange som ikke helt vil forstå din fusjon av kulturradikalisme og katolisisme. Jeg er spent på hvordan du løser den utfordringen?*

- Når jeg leser referater fra Det 2. Vatikan-konsil ser jeg at et flertall av delegatene tok et oppgjør med kirkens tidligere motstand mot store deler av den historiske kulturradikalismen, og sluttet seg til bærende prinsipper i den franske revolusjon; trosfrihet, menneskerettigheter, frihet, likhet, brorskap. Det var en ganske dramatisk diskusjon, kanskje særlig i trosfrihetsdebatten. Dette konsilet tok et historisk oppgjør som gjorde at jeg selv nå kan tenke videre i mange av de samme baner om relasjonen tro og fornuft, katolisisme og kulturradikalisme.

- *I konversjonsritualet svarer du som enkeltperson "ja" til den katolske kirkens syn på verden, på mennesket, ja, på hele den katolske kirkens læregrunnlag. Var det skremmende?*

- Etterpå har det kommet over meg at det var mange implikasjoner i dette mitt "ja". Jeg ser kanskje bedre nå i ettertid hvor alvorlig og inngripende valg dette var. Konsekvensene av

dette "ja" opptar meg meget, men i øyeblikket var det ikke det som stod i fokus for meg. Det var mye mer troens nåde enn løftets dramatiske karakter.

- *Hvordan opplever du bønn?*

- Bønnen er en nødvendig del av det å tro. Samtidig er det jo også en plikt, en rutine, en prosess med vekslende utbytte. Jeg kan ikke si det annerledes enn at det fortoner seg som helt nødvendig, selv om det ikke alltid fører dit du kanskje tror.

- *I den kirkelige tradisjon finnes det to forskjellige måter å se relasjonen tro og fornuft på: "Jeg tror for å forstå" eller "jeg tror fordi det er absurd". Hvem av disse identifiserer du deg med?*

- Jeg finner troen grunnleggende fornuftig. Troen er dels faktisk en bekreftelse av fornuften, og jeg kommer sjelden i den situasjon at de skiller lag. Jeg holder halstarrig på fornuftens stemme, men jeg opplever samtidig at ved å utvikle troen, så utvikler jeg også min egen fornuft. Jeg ser ikke tro og fornuft som en konflikt, selv om jeg ser at troen på livet etter døden, troen på oppstandelsen og englenes vesener på en måte kanskje ikke er "fornuftig". Men det har en fornuftig side, disse trosanliggende har sider ved seg som jeg kan håndtere med min fornuft. Jeg har en grunnleggende følelse av at også disse sidene ved troen ikke er absurde, forstått som ufornuftige og overtroiske.

- *Hvorfor har de venstreorienterte angst for religion, og hvorfor ser vi så mye aggresjon mot religion i Norge?*

- Jeg ser jo at enkelte antikristne er dogmatisk antikristne, og da tenker jeg at de også har sine dogmer og oppskrevne resepter. De skal for enhver pris ikke ta ordet Gud i sin munn. Men jeg vil ikke gå så langt som å kalle denne holdningen aggressiv. Aggresjon mot religion så vi blant de franske revolusjonære, og kanskje også hos antikleralistene rundt år 1900. De var voldelige. Mine venner i Human-Etisk Forbund kan nok være emosjonelt antikristne, men de er først og fremst doktrinært antikristne. Derfor kan jeg også snakke med dem. Men politisk er det nok slik at mange i dag har forståelse for religion, selv om de i praksis opererer med en egen sekulær forståelse av rasjonalitet. Men troende må ta stilling til denne sekulariteten, og også ta stilling til at det er en overrasjonell protest. Selv kommer jeg med god vilje til denne diskusjonen, kanskje nettopp på grunn av min bakgrunn og at jeg ikke vil forkaste min fortid.

Dahl har altså et harmonisk svar på alle mine konfronterende spørsmål. Det lykkes ikke å vippe ham av pinnen. Hvor har raddisen tatt veien? Kanskje er hans eget "ja" til Gud det beste eksempel på at han fortsatt er en vital radikaler?

- *Er du en vennligstilt konvertitt?*

- Jeg må være selverkjennede og innse at jeg gjennom mitt arbeid er blitt en offentlig person. Det betyr at jeg skylder mine lesere at jeg farer varsomt frem når det gjelder forholdet mellom nåtiden og min fortid. Jeg skylder dem at jeg forsøker å forklare hva som har skjedd med meg, og at jeg er ærlig om hva jeg fortsatt mener og bygger på.

- *Er du blitt isolert i ditt akademiske miljø nå som gammelraddisen er blitt troende?*

- Nei, det har sånn sett vært en mye større rystelse for meg å bli 70 år og pensjonist, enn å bli katolikk! Jeg har overhodet ikke opplevd noe isolasjon eller utstøting som følge av konversjonen.

- *Men får du lov å være katolikk i fred, eller opplever du forventninger fra ditt nye katolske miljø?*

- Jeg har ikke følt at jeg har blitt pålagt noe som helst. Jeg føler kanskje visse forventninger, men langt fra noen pålegg, kanskje mindre enn jeg trodde. Jeg sier ja til å holde foredrag i menigheter og foreninger og er innstilt på å være tilgjengelig for å forklare meg. Jeg føler jeg har en forpliktelse til å gjøre rede for min vei. Men å stå til rette for noen i Kirken, nei, det pålegges jeg ikke!

- *Er det en spesiell historie i Bibelen som har spilt en stor rolle i trosprosessen du har vært gjennom?*

- Ja, jeg har fått en overveldende følelse av sammenhengen mellom den gamle og nye pakt, mellom Israelfolket og de kristne. Tidligere tenkte jeg at alt måtte være sentrert rundt Kristus-historien, og jeg skal ikke si at den ikke er sentral. Men overraskende nok mener jeg nå at en av de viktigste bøkene i Bibelen er Salmenes bok, kanskje nest etter evangeliene. Det gudsbildet som gjennomstrømmer de fleste av salmene, taler eksistensielt til meg. Det nye testamentets skikkelser bruker salmenes språk. Evangeliene uttrykker seg i salmenes ord og vendinger, og dette får meg til å innse den overveldende kontinuiteten. I tillegg er Salmenes bok sentralt i klosterlivet, og jeg er med i nattofficiet sammen med min bror hvert år jeg besøker ham i USA. I hans orden synges salmene som vekselang, 150 på en uke, og det er ganske mange hver natt. Salmenes bok er mitt livs diktsamling, varierende og interessant, men også rystende. Jeg forsøker å se det eksistensielle i tekstene om Israelfolket også, og dette er en av de store oppdagelsene for en nyslått troende som meg.

KRISTENT UNGDOMSARBEID SOM ET STED FOR FORANDRING

Er kristent ungdomsarbeid et sted der ungdommer opplever forandring? I så fall, hva slags forandring? Og hva er det som bidrar til forandring i unge menneskers liv og de fellesskapene de er en del av?

Disse og flere spørsmål er det konferansen *STORE TING, Kristent ungdomsarbeid som et sted for forandring* ønsker å se nærmere på.

Vi har stilt to ungdommer noen av disse spørsmålene. Even og Ludvik er begge aktive i et kristent ungdomsarbeid.

- Har dere opplevd at dere er blitt forandret ved å delta i ungdomsarbeidet? Even starter med å si: - Alt er forandret. Jeg har blitt kristen. Jeg som person er blitt forandret. Jeg er blitt mer utadvent. Tør å være meg selv. Fått nye venner, ja, en helt ny vennekrets i tillegg til den jeg hadde før jeg ble med i ungdomsarbeidet i kirken. Jeg har blitt utfordret på det musikalske igjennom å være med i bandet som spiller på konfirmasjonsleir og på gudstjenester. Igjennom musikken har jeg sett Gud. Tekstene vi synger har fått en ny betydning.

Ludvik forteller at han kommer fra en kristen familie og har vært kristen hele livet. Men han var ikke aktiv i kirkens ungdomsarbeid før konfirmasjonen. Han ble spurt om å være med som medarbeider etter konfirmanttiden, og han sa ja til utfordringen. - Det å bli spurt om være med som leder i ulike sammenhenger, har gjort mye med meg, sier Ludvik. - Det er en kristen oppstur å være med på konfirmasjons-

leir. Jeg har blitt en del av et større fellesskap med ungdommer og voksne i ulike aldre. Dette setter jeg stor pris på.

Kenda Creay Dean, en av konferansens hovedforedragsholdere, har sin kommentar til det Even og Ludvik forteller. - Man kan si at kristent ungdomsarbeid leder kirken til å være åpen for forandring. Kristent ungdomsarbeid er en kirke-forandrende og kirke-utfordrende tjeneste. Historisk sett, kan vi spore det meste av kirkens "reformasjon" og "åndelige oppvåkning" tilbake til unge mennesker. Forskning viser at "åndelige erfaringer" betyr mye når det kommer til ungdommers åndelige utvikling, men det er også avhengig av hva slags erfaringer de får. For kristne betyr det mye at de unge kjenner igjen Kristus i disse erfaringene – å kjenne Kristus som den Ene som forandrer dem og kaller dem til å bære Kristi forvandlende kjærlighet ut i verden. Vår jobb er derfor ikke å forandre unge, men å samarbeide med den forandringen Gud allerede har startet i dem og i verden. Dette er grunnen til at ungdomsarbeid rydder mye plass til møte med det Hellige. Det er derfor vi strekker oss langt slik at ungdommer skal ta del i tilbedelse og misjon, og det er derfor kirken må gi ungdom et språk, et fellesskap, som tar forandring på alvor.

Noen fakta om konferansen

Tid: 20.-22. oktober 2010

Sted: 20. oktober er konferansen en del av Trosopplæringskonferansen på Lillestrøm. 21. og 22. oktober fortsetter konferansen på MF.

Hovedforedragsholdere:

> [Kenda Creasy Dean](#) er Associate professor of Youth, Church and Culture ved Princeton Theological Seminary i USA. Hun har blant annet skrevet bøkene "Godbearing Life" og "Practicing Passion".

> [Morten Holmqvist](#) er universitetslektor i praktisk teologi ved MF og vil legge fram funn fra undersøkelsen "Hvorfor ble jeg med videre?". Dette er et prosjekt støttet av Trosopplæringen som undersøker hvorfor ungdommer blir med videre i kirkens arbeid etter konfirmasjonstiden.

> [Leif Gunnar Engedal](#) er professor i praktisk teologi ved MF og vil undervise over tema "Teologi som forandrer".

> [Idun Strøm Sefland](#) er universitetslektor i praktisk teologi ved MF og prest i nettkirken. Hun har tidligere lang erfaring i ulikt ungdomsarbeid. Hun har fått temaet for konferansen som utgangspunkt, og vil starte i det faktiske arbeidet som skjer.

> [Harald Askeland](#) er professor i verbibasert ledelse ved Diakonhjemmet. I sommer avslutter han åremålet som rektor ved samme institusjon.

Det vil bli en rekke seminarer å velge mellom. For mer informasjon følg med på mf.no. Her vil det bli lagt ut informasjon fortløpende. Det er også her, på mf.no, du kan melde deg på.

I anledning Sverre W. Evensen sin bortgang

MF-teologen Sverre W. Evensen døde i januar etter et kort sykeleie – 102 år gammel. Evensen og Menighetsfakultetet var jevngamle. Han ble student ved MF i 1927 og cand.theol. i 1933. Ved semesteravslutningen våren 2007 deltok han, i anledning hundreårsmarkeringen av MFs stiftelsesdag - 16. oktober 1907, som æresgjest, og bidro med muntre historier og tilbakeblikk. Mange vil også huske ham fra jubileumsforestillingen i Konserthuset, der han delte gode minner fra studiedagene og anekdoter om både medstudenter og forelesere. Evensen forble en varm MF-venn livet ut, og ved hans begravelse ble det gitt 12.000 kroner til Menighetsfakultetet. Vi er taknemlige for støtte og forbønn gjennom et langt liv.

Vidar L. Haanes

UNG TEOLOGI nr. 1/10

Tidsskrift utgitt av Det teologiske Menighetsfakultets studenter 42./43. årgang

Har den nye gudstjenestereformen en ung teologi?
Bør Den Norske Kirke få en samkjønnet vigselsturgi?
Kan Gud kalles Mor?

Nytt nummer ute i mars!

Pris: 185,- i året
Kontakt: ut@stud.mf.no

To generasjoner studenter på MF samtidig

Finn Arild Fjøren er student på master i kirkelig undervisning (kateket), mens hans sønn Morten Fjøren går på cand.theol. og hans datter Ann-Kathrin Fjøren Kasbo tar master i diakoni.

- *Hvorfor valgte du å studere på MF, Finn Arild?*

- Jeg er kateket og ønsket videreutdanning for å få litt input, og da var MF et naturlig valg siden mine barn går her og jeg har blitt kjent med MF gjennom dem.

- *Og hva med deg, Morten?*

- Jeg fikk det anbefalt av min søster, og syntes UKT-studiet så bra ut. Etter hvert ble det så cand.-theol.

- *Hvorfor begynte du på MF, da, Ann-Kathrin?*

- Jeg begynte på grunnstudier først, og trivdes veldig godt. Opplegg og undervisning var veldig bra, så etter det, har MF blitt mitt andre hjem.

- Det er fortsatt mange ledige studieplasser på MF, så oppfordringen er herved gitt til mor Fjøren!

ANDAKT

HODE- OG HJERTEFELLESKAP

Hjertet banket hardt og han kaldsvettet på hendene. Han hadde forsøkt å unngå gatelysene på vei fram mot døren han nå banket på, og dessuten sov nok de fleste på denne tiden, beroliget han seg selv med.

Straks han kom innenfor gikk han rett på sak; ”Rabbi, vi vet at du er en lærer som er kommet fra Gud, for ingen kan gjøre de tegn du gjør, uten at Gud er med ham.” (Joh 3,2)

I samtalen som følger, kunne Jesus svart ”ikke kast bort tiden med å tenke på dette. Du elsker vel Gud - det holder! Du ser jo de fantastiske tingene som skjer - slutt med disse spørsmålene; kjenn heller på Herrens nærvær!” Men i stedet tar han Nikodemus på ramme alvor og går i dialog med ham.

Å samtale med Jesus kan for øvrig vise seg å være en nokså utfordrende aktivitet. Ikke bare for hodet, men også for hjertet. En annen gang sier han til en fremadstormende kar med hus, hytte og båt; ”Vil du være helhjertet, gå da bort og selg det du eier, og gi alt til de fattige. Da skal du få en skatt i himmelen. Kom så og følg meg!” (Matt 19,21)

TEKST:
SILJE KVAMME BJØRNDAL
ILLUSTRASJON:
SOLVEIG SERIGSTAD HAUGE

Da jeg gikk på barneskolen var jeg en av dem som faktisk satte pris på å pugge multiplikasjonstabellen. Alle tallene hadde sin plass i et system som alltid gikk opp. Kanskje var det ironisk nok dette behovet for logikk som ledet meg til å studere teologi - og ikke matematikk; systematikerne i meg ville så gjerne få Gud til å stemme.

Jeg oppdager stadig flere som er på jakt etter den perfekte teologitabellen, mens en sjelden gang treffer jeg et menneske som både har gått natteravn med Nikodemus og tatt på alvor utfordringen om å leve helhjertet i etterfølgelse av Jesus. Sånne mennesker gjør dypt inntrykk på meg og utfordrer meg mer enn noe annet. Er det virkelig mulig? Kan hode og hjerte, tro og fornuft, system og praksis fungere som samarbeidspartnere i stedet for motsetninger?

Forfatteren Edvard Hoem ble en gang spurt av TV-pastoren Egil Svartdahl om han syntes det var vanskelig å tro. Hoem svarte at han tvilte ofte, men fant hvile i at selv om hans tro var svak, fantes det rundt ham en verdensvid kirke som trodde for og sammen med ham.

Det kristne fellesskapet - både i den verdensvide og lokale kirken, blant gode venner, i familien, ja, kanskje til og med blant kollegaer - gir ikke bare hjelp til den som tviler, men også inspirasjon og veiledning til å koble et klartenkt hode på et bankende hjerte.

«...vi skal være tro mot sannheten i kjærlighet og i ett og alt vokse opp til ham som er hodet, Kristus. Ut fra ham blir hele kroppen sammenføyd og holdt sammen av hvert bånd og ledd, alt etter den oppgave hver enkelt har fått tilmålt, så kroppen vokser og bygges opp i kjærlighet.» (Ef 4,15-16)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Tro mod sandheden
i begyndelsen

FORSKNING AKTUELT

Pris til John Kaufmans avhandling

Hvert år deler universitetet i Heidelberg ut The John Templeton Award for Theological Promise til de tolv beste teologiske doktoravhandlingene det foregående år. Hanne Løland fra MF har tidligere vunnet, og John Kaufman er en av prisvinnerne i 2009 med sin avhandling *Becoming Divine, Becoming Human*. Kaufman er eneste norske prisvinner i 2009.

Kommende konferanser:

Magnus Malm, Geir Otto Holmås og Rory Mulligan foredrar om åndelig veiledning på MF 7.-8. juni. Seminaret er åpent for alle. Se mf.no eller kontakt Pirjo.Krabye@mf.no for å delta.

13. april blir det seminar på MF om enneagrammet ved Andreas Ebert. Se mer informasjon på MFs hjemmesider.

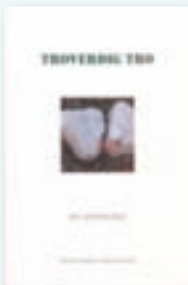
Avholdte konferanser:

Det var internasjonal workshop i religionsfilosofi på MF i mars, med foredrag av Merold Westphal, Lieven Boeve, Marius Mjaaland og Jan-Olav Henriksen. Temaet var Religionsfilosofi i postmoderniteten.

16. mars arrangerte MF og KIFO seminar på MF om teologi og samfunnsvitenskap med utgangspunkt i Harald Hegstads nye bok *Den virkelige kirke*.

18. mars arrangerte Missiologisk forum i Norme seminar på MF om muslimers konvertering til kristendommen. Tittelen på seminaret var *Muslimske Jesusdisipler – finnes de?*

Nye bøker

Karl Olav Sandnes har skrevet *The challenge of Homer: School, Pagan Poets and Early Christianity*. Boken er utgitt på T&T Clark i London.

Jan-Olav Henriksen har bidratt i boken *Contemporary Philosophy of Religion*, utgitt på Springer, og han bidrar også i to kommende bøker fra Eerdmans: *Christology and Ethics* og *In Search of Self*.

Luther Forlag har nettopp utgitt boken *Troverdig tro*, med bidrag fra flere MF-ansatte, blant andre Karl Olav Sandnes, Oskar Skarsaune, Atle O. Søvik og Jan Opsahl.

Merethe Roos disputerer

Merethe Roos disputerer 8. april over sin avhandling *post Struensee. En undersøkelse av praxis pietatis i St. Petri menighet i København 1772-1793, med utgangspunkt i Balthasar Münters forfatterskap*.

Kurs i forskerskolen om medialisering

Forskerskolen Religions – Values – Society er et samarbeid mellom mange institusjoner, deriblant MF. Fra 1.-3. mars ble det avholdt kurs om medialisering på MF. Blant bidragsyterne var Gordon Lynch, Stig Hjarvard og Stewart Hoover.

Prestens rolle i menighetsutvikling

Mandag 1. februar var ca. 40 prester og praktikumsstudenter samlet til seminar om prestens rolle i menighetsutvikling, i regi av prosjektet Menighetsutvikling i folkekirken. Innledere var samarbeidspartnere fra Church Innovation i St. Paul, USA, fra venstre; Patrick Keifert og Patricia Taylor Ellison. Fra høyre; MF-ansatte som jobber med Menighetsutvikling i folkekirken; Turid Skorpe Lannem, Erling Birkedal og Harald Hegstad.

Seminar om livsmestring og helsemisjon

20.-21. november arrangerte MF seminar om livsmestring og helsemisjon.

Nye stipendiater

MF har ansatt to nye stipendiater til prosjektet Lærings- og kunnskapsbaner i Den norske kirke, og det er Morten Holmqvist og Ingrid Reite.

MITT FUNN DET ONDES PROBLEM

Er det motsetning mellom på den ene siden å tro at det finnes en Gud som er god og allmektig, og på den andre siden at det finnes ondskap og lidelse i verden?

I min avhandling *The Problem of Evil and the Power of God* drøfter jeg dette spørsmålet, og hevder at følgende er det beste svaret:

Utgangspunktet er at Gud ville skape en selvstendig verden. For at mennesker skulle ha fri vilje måtte Gud for det første skape en lovmessig verden, for at vi skal kunne forutsi konsekvensene av våre handlinger. For det andre måtte Gud skape en verden som ikke er determinert, for hvis verden er determinert, er bare én fremtid mulig, og da har vi ikke fri

TEKST: ATLE OTTESEN SØVIK
FOTO: SXC.HU

vilje. Vår selvstendige frie vilje gjør oss i stand til å gjøre moralsk onde handlinger. Indeterminismen i verden gjør at naturkatastrofer og sykdommer kan oppstå. Når Gud ønsker en lovmessig og selvstendig verden kan han ikke gripe inn for ofte, for da ødelegges det selvstendige systemet Gud ønsket. Men han kan gripe inn noen ganger.

Hvorfor skapte da Gud en slik selvstendig verden hvor han bare kan gripe inn iblant uten å ødelegge systemet? Hadde det ikke vært mye bedre om han skapte en mindre selvstendig verden hvor han kunne gripe inn mer, og hvor ikke det skjedde så mye ondt? Før jeg svarer på det, må du være med på følgende resonnement: Du og jeg kan bare bli til i denne verden. Vi er fysiske prosesser som har oppstått i denne verden, og vi kunne ikke blitt til i en annen verden, for da hadde det vært noen andre enn oss som hadde blitt til. Det er som å ønske seg andre foreldre: det går ikke an, for

du er bare produkt av dine foreldre. Hadde to andre foreldre fått barn, hadde de ikke fått deg, men en annen. På samme måte kan du bare bli til i vår verden. Skulle Gud skape deg, måtte han altså skape deg i denne verden, som er slik at Gud ikke kan gripe inn for ofte.

Likevel, hvorfor skapte han ikke heller noen andre mindre selvstendige vesener i en bedre lav-risiko-verden, istedenfor å skape oss onde selvstendige vesener i denne høy-risiko-verden? Gud har sannsynligvis også skapt en lav-risiko-verden, nemlig himmelen. De som dør i mors liv eller kort tid etter fødsel, blir trolig formet til bevisste og handlende personer og havner direkte der. Men når Gud har skapt en slik verden, så er det godt at han skaper vår verden i tillegg. For vi, som du og jeg, kan bare komme til den gode verdenen hvis vi først blir til i vårt univers. Du og jeg kunne ikke blitt skapt direkte inn i himmelen, det kunne bare andre vesener blitt. Dersom Gud har skapt en annen god verden enn vår, er det godt av Gud i tillegg å skape vår verden, fordi han tilbyr overveldende kompensasjon i den neste verden for våre lidelser i denne verden. Derfor er det ingen motsigelse mellom å tro at det finnes en god og allmektig Gud, samtidig som det finnes ondskap og lidelse i verden.

KRONIKK

HVORDAN ARGUMENTERE FOR AT INNHALDET I KRISTEN TRO ER SANT?

Noen spørsmål er små og enkle og kan avgjøres med et godt argument, eller til og med et bevis. Andre spørsmål er store og kompliserte og krever en omfattende vurdering av samlet argumentasjon for og mot ulike alternativer.

TEKST: ATLE OTTESEN SØVIK
BILDE: THE ANCIENT OF DAYS, WILLIAM BLAKE

Spørsmålet om det kristne verdensbildet er sant, eller om andre oppfatninger av verden er bedre begrunnet, er et slikt kjempestort spørsmål hvor ingen kan overskue den samlede mengden argumenter. På den annen side har mange teologer og filosofer jobbet med spørsmålet i tusener av år, så man har kommet langt, selv om det også er langt igjen og stadig nye ting kommer til som man må ta hensyn til.

Hvis innholdet i kristendommen er sant, så er det ikke sant fordi det står i Bibelen, men det er sant fordi det kristendommen hevder faktisk er tilfelle. Men hvordan kan man argumentere for at det kristendommen hevder er sant, faktisk er sant? Siden sannheten er én, kan ikke ulike delsannheter motsi hverandre, men må tvert imot henge sammen. Den beste måten å argumentere for at et kristent verdensbilde er sant, er å vise at et kristent verdensbilde får ting til å henge bedre sammen enn andre verdensbilder. Jeg sier ikke at dette ikke er vanskelig, men jeg sier at det er den beste måten å argumentere for at et kristent verdensbilde er sant, og utfordrer den som er uenig til å foreslå en bedre måte.

Hvordan kan slik argumentasjon se ut i praksis? Man må for det første vise at kristendommen har god indre sammenheng, og dernest at den får ting til å henge bedre sammen enn andre alternative livssyn. Når det gjelder indre sammenheng, kan det for eksempel pekes på at en Gud som er kjærlighet, vil ha god grunn til å skape mennesker han kan ha fellesskap med. Den samme Gud forklarer også hvor verden kom fra, hvorfor den er så bra, og hvorfor den ble skapt – og dette er elementer som ikke et naturalistisk verdensbilde får med. Andre ting som et naturalistisk verdensbilde ikke har gode svar på, er mirakler og bønnesvar – når disse er veldokumenterte og vanskelig å forklare på annet vis. For eksempel når noen får beskjed om å gå et sted hvor noe skal skje, og så skjer det, slik som da Einar Lundby fikk en indre beskjed om å gå ut i skogen og synge en bestemt sang, noe som reddet livet til en som hørte sangen (jf. F. Lillevold: *Doktor Einar Lundby – trosvitne og sjelesørger*). Eller når noen blir bedt for og blir friske der og da, særlig hvis placebo kan utelukkes, for eksempel ved at det er spedbarn eller folk i koma som blir bedt for. Selv er jeg heldig og har gode slike eksempler i nær familie, men den som vil argumentere for at kristendommen er sann, kan ha god nytte av å kjenne til noen veldokumenterte eksempler på slike tilfeller.

Det viktigste er altså positive argumenter til fordel for eget verdensbilde. Men det er også viktig å kunne svare på kritikk av eget livssyn og å kunne kritisere andre verdensbilder, siden det jo handler om å sammenligne alternativer. Mange tenker at kristendommen hevder ufor-

nuftige eller selvmotsigende ting uten å kjenne til hvordan teologer har jobbet med disse spørsmålene og viser hvordan det tvert imot er stor sammenheng. Treenighetslæren er et typisk eksempel på noe som hevdes som selvmotsigende, men for eksempel Richard av St. Victor på 1100-tallet eller Wolfhart Pannenberg på 1900-tallet har utviklet spennende forståelser av treenighetslæren som slett ikke er selvmotsigende, men heller gir oss en utdypende forståelse av personlighet og kjærlighet. Sistnevnte teolog har i det hele tatt utviklet mange gode forståelser av klassiske ankepunkter mot kristendommen, som forholdet til naturvitenskap, Jesus som Gud og menneske, eller det ondes problem.

Også mange andre teologer har jobbet godt med disse og andre spørsmål. Derfor er det viktig at prester, lærere, kateketer, diakoner, ungdomsledere og andre som er interessert i kristendom, studerer sitt fag grundig. Ofte nevnes fokus på åndelighet i teologisk utdanning, og jeg sier ikke at ikke det er viktig. Men for sjelden nevnes det hvor viktig det også er å kjenne til innholdet i kristen tro og ha tenkt grundig gjennom nettopp hvordan kristen tro skal forstås og begrunnes. Det er mange som går rundt med store eksistensielle spørsmål og ønsker å snakke med sin prest eller noen de vet er kristne, om dette. Og da er det fint å lytte til dem, og fint å be for dem, men jeg skulle ønske flere også var i stand til å fortelle om alle de gode og interessante tankene som finnes i kristen tradisjon omkring disse spørsmålene. Jeg har i alle fall møtt mange som har gått med helt unødvendige anføttelser knyttet til ting de trodde var allmennoppfatning i kristen tro, som slett ikke er det, og jeg har vært overrasket over at jeg var den første som fortalte dem dette.

Det er en stor fordel å kjenne godt til bibelfagene for å vite hvordan Bibelen kan tolkes; og å kjenne godt til kirkehistorien for å vite hvordan den har blitt tolket; og å kjenne godt til systematisk teologi for å vite hvordan den bør tolkes i dag; og å kjenne godt til praktisk teologi for å vite hvordan dette kan formidles i dag. De som har studert alt dette har god grunn til å være stolt over den kunnskapen! Og hvis du nå leser denne kronikken som en fordekt oppfordring til å studere mer teologi, religion og filosofi, så tar du feil. Oppfordringen er ikke fordekt, den er åpenlys og direkte, og på MF har vi mange hundre ulike emner du kan fordype deg i!

Livstolkning i skole, kultur og kirke. Festskrift til Peder Gravam

Jan-Olav Henriksen og Atle O. Søvik (red.)

Professor dr. philos. Peder Gravam fyller 65 år den 7. september 2010. Venner og kolleger vil da hylle ham med et festskrift. Gravam har levert viktige forskningsbidrag innenfor religionspedagogikk, religionsfilosofi og teologi, og vært lærer og samtalepartner for kolleger og studenter på Menighetsfakultetet siden 1992. Festskriftet inneholder bidrag fra fagkolleger i innland og utland og vil gjenspeile Gravams faglige interesser.

Innbydelse til subscripsjon og oppføring på Tabula Gratulatoria

Interesserte kan forhåndsbestille boken til kr 250 (eks. porto). Bestilling sendes innen 21. juni til ninab@tapir.no og merkes "festskrift Gravam". Ved bestilling må man oppgi om man ønsker å stå på Tabula Gratulatoria eller ikke (inntil to navn).

Tapir Akademisk Forlag, Nardoveien 12, 7005 Trondheim. Tlf: 73 59 84 22.
E-post: post@tapirforlag.no

TRO OG FORNUFT

TEKST: ANDREAS HOLM, STUDENTRÅDSLEDER
FOTO: MARIANNE TORP

Første semester på MF fikk jeg i oppgave å gjøre en bibelanalyse av teksten om fariseeren og tolleren. Det var en spennende oppgave som fikk meg til å se mange nye sider ved teksten som kunne komme til bruk i mitt trosliv. Det faglige, eller vitenskapelige, hjalp meg til å se mer av Jesus. Vitenskapen trenger ikke stå mot troen, men kan isteden gi nye dimensjoner til troen.

Det faglige kan gi mye god kunnskap som kan brukes i yrkeslivet etter MF. Samtidig er ikke gode faglige kunnskaper nok for en tjeneste i kirken. Der er troen og etterfølgelsen viktige momenter. Arbeidet går nemlig ut på å peke på Jesus gjennom det man sier, gjør og er. Derfor tror jeg at det er helt avgjørende at studenter som skal jobbe som prester eller andre tjenester i kirken, får gode tilbud som kan hjelpe dem til å fordype troen og vokse i etterfølgelse; til å bli mer like Jesus. Det handler ikke om at man skal nå opp til en viss standard, men om å ha Jesus som retning i livet.

Studentrådet anno februar 2010

Fra venstre; Sigurd Andreas W. Haugen, Christine H. Aarflot, Silje Marthea Kleftås Nygård, Andreas Holm, Annette Kvernevik Dreyer, Mari Mikkelsen, Hanne Marie I. Pedersen-Eriksen, Ronald Synnes og Harald Torgersen.

I SR arbeider vi for at undervisningen skal holde høy faglig kvalitet. Samtidig vil vi også arbeide for at MF skal være et sted der det legges til rette for at man skal kunne få vokse i den kristne tro. Her synes vi at de såkalte troshistoriegruppene er et positivt tiltak. Et sted der studenter kan få snakke om troen og dele den med andre. SR håper og vil arbeide for at MF satses mer på dette; slik at troshistoriegruppene får utvikles og kan bli et tilbud for flere studenter. Selv har jeg meldt meg på et annet tilbud på MF; hverdagsretreat, og gleder meg til å få bruke dette tilbudet.

HVOR BLE DE AV?

Vi møter tidligere MF- student Anne-Inger Lunner

NÅR GIKK DU PÅ MF?

- Fra våren 2002 til høsten 2008.

HVA DRIVER DU MED NÅ?

- Jeg er sokneprest i Tynset prestegjeld i Nord-Østerdal prosti.

HVA HAR DU GJORT SIDEN DU SLUTTET?

- Jeg har vært vikarierende sokneprest i Grue Finnskog menighet, Solør prosti, og vikarierende sokneprest i Gransherad menighet, Aust-Telemark. 1. november 2009 startet jeg som sokneprest i Tynset.

HAR DU ET MINNE FRA STUDIETIDEN DU VIL DELE?

- Jeg har mange gode minner fra studietida, men jubileumshelga MF 100 år høsten 2008, vil jeg spesielt trekke fram. Jeg er en MF-venn :)

HAR DU NOE ANNET Å SI PÅ TAMPEN?

- Jeg har en veldig meningsfull tjeneste som prest og kunne ikke ha hatt et bedre yrke. Men savnet av jevnlig faglig påfyll og et godt studiemiljø, er fortsatt stort. Derfor er det godt å ta turen innom MF med jevne mellomrom. Hvis jeg skulle komme med et ønske helt til slutt, måtte det være en samling i MF-regi for prester som har vært ute i tjeneste i f.eks. ett til tre år - et slags post-praktikum med oppfriskning og faglig stimulans. Noe å tenke på?

ANNE-INGER LUNNER

TITTEL/YRKE: Sokneprest
UTDANNING: Cand. theol.

Nye studenter ved MF våren 2010

Østfold Hans Ludvig Dollis, Askim, Sigbjørn Kiserud, Spydeberg, Christian W. Skovdahl, Moss **Akershus** Jorunn Bottolfs, Borgen, Lene Katrine Rødal Brunner, Kjeller, Solveig Føyen, Vestby, Iselin Gjostøl, Vøyenenga, Anne Marie Lepperød, Kolbotn, Svein Bjarte Mangersnes, Asker, Camilla Marie Miller, Nesbru, Lillian Kristine Paulsen, Sandvika, Iver Lovely Miranda Saquilayan, Rasta **Oslo** Signe Aarvik, Margrete Berntsen, Ingerid Louise Birkeland, Henriette Brevig, Hans Anton Eklund, Katja Kenaris Skorge

Ekornes, Kristian Ekvik, Birthe Høy Endresen, Annette Gjeterud, Kjersti Halvorsen, Tyler James Hauger, Hanna Margrethe Bendixen Hovdenes, Anne Marie Lindblad Jensen, Elisabeth Knutsson, Hilde Landfald, Line Lindholm, Hege Roaldstveit Lønning, Ellen Miles, Maria Møller, Astrid Dale Nustad, Christel Otterlei, Daniel Work Pedersen, Bo Lennart Persson, Jan Egil Reime, Catherine Løkke Rygg, Else-Marie Gamst Samaras, Linn Jeanette Sirevåg, Therese Skaug, Åse Sofie Skjerdal, Elisabeth Wergeland Skollevoid, Helga Urdal, Mari Elisabeth Vinorum, Ellen Andrea Wang, Marianne Helene Østby **Buskerud** Ingrid Kristine Aabø, Klokkarstua, Marit Bjørnstad Carlsen, Drammen, Andreas

Graatrud, Drammen, Arne Solberg, Skotselv **Oppland** Linda Mikkelsen, Grindvoll, Yngve Skaland, Jevnaker **Telemark** Joachim Husaas Bentsen, Kviteseid, Ragnhild Ferstad, Skien **Rogaland** Alvilde Johnsen Aase, Sandnes **Vest-Agder** Eva Cathrine Aardal, Lyngdal, Bent Rune Sandrib, Snartemo **Sogn og Fjordane** Solveig Johanne Håvik Grønstøl, Stadlandet, Jorun Gjengedal Knapstad, Førde **Møre og Romsdal** Olav Gading, Ålesund, Inge Christian Meidell, Skåla **Sør-Trøndelag** Thore Nome, Tiller **Troms** Aileen Zahl, Tromsdalen **Finnmark** Lise Maria Bernhart, Alta **Utlandet** Birgitte Bentzrød, Tyskland, Ragnhild Marie Bjelland, Frankrike, Martin Johan Klemetz, Sverige, Maria Melkeråen, USA

MF NY FAGLÆRER- UTDANNING!

Fra høsten 2010 tilbyr MF en full lærerutdanning rettet inn mot undervisning i samfunnsfag, RLE (grunnskolen) og Religion og etikk (videregående skole). Studiedekan Øystein Lund og programleder på det nye lektor- og adjunktprogrammet, Liv Ingeborg Lied, er stolte.

FOTO: MARIANNE TORP

- MF har alltid utdannet lærere til undervisning i skolen, både innen kristendomfaget, KRL-faget og RLE. Dette har vi drevet med siden 1967. Men vi har aldri hatt en helhetlig lærerutdanning på institusjonen, med tyngden på to fag: Religionsfaget og samfunnsfaget. Nå tar vi steget fullt ut, og lager en full utdanning for arbeid i skolen, sier Lund.

- Men er ikke RLE-faget på vei ut av grunnskolen?

- Nei, dette er ikke korrekt, sier førsteamanuensis i religionsvitenskap, Liv Ingeborg Lied. - Politikerne og skolemyndighetene er nå opptatt av basisferdigheter, definert som regning, lesing og skriving. I de nye rammeplanene for allmennlærerutdanningen (1.-7. trinn) blir derfor matte og norsk gjort obligatorisk. Dette betyr at alle andre fag ikke er

obligatoriske, så som gym, musikk, samfunnsfag, RLE osv. Det er altså ikke slik at RLE-faget er tatt vekk. Det deler bare skjebne med alle andre fag enn matte og norsk.

Lund skyter inn: - Dette gjør at det er desto viktigere at lærere har kompetanse i samfunnsfag og i RLE. MF kan nå tilby sine lærerstudenter denne kompetansen. Et problem i norsk skole i dag er at mange lærere som underviser i RLE ikke har utdannelse innen faget. Dette kan lektor- og adjunktprogrammet bidra til å endre.

Øystein Lund kan fortelle at etter at MF i 1996-7 startet opp etterutdanning i KRL, så har ikke behovet gitt seg. Det har tvert imot økt. MF tilbyr undervisning i både Sør- og Nord-Norge, og behovet for kunnskap er stort.

«Her på MF har vi en lærerstab som dekker faget svært godt, det vil si at vi både har den faglige bredden og en høy kompetanse.»

- Når kan man søke om opptak?

- Det nye programmet starter opp i august, og de som begynner rett fra videregående skole, søker Samordna Opptak, 15. april. De som har fag fra før, kan søke innpassing på programmet. Dette betyr at de søker lokalt til MF, og da er fristen 1. juni. Noen har kanskje utdanning både i RLE/Religion og etikk og i samfunnsfag, mens andre kanskje har utdanning innen RLE/Religion og etikk, i tillegg til et annet undervisningsfag. Disse kan søke om innpassing, forteller Lund.

- Hva kan MF tilby som ikke andre lærer-institusjoner kan tilby?

- De fleste lærerutdanningsinstitusjoner i Norge har en relativt liten gruppe faglærere i RLE/Religion og etikk. Her på MF har vi en lærerstab som dekker faget svært godt, det vil si at vi både har den faglige bredden og en høy kompetanse, sier Lied. - I praksis betyr dette at de som underviser i religion på MF, har kompetanse innenfor kristendom, islam, hinduisme, buddhisme, jødedom, filosofi og etikk. I tillegg har vi lærere med didaktisk kompetanse i de ulike fagdisipliner. Dette gjør at vi kan skilte med bredde både faglig og didaktisk.

Lund kan fortelle om en stor utvikling på MF i de siste årene: - Takket være vår innsats for etterutdanning av lærere, står vi nå i tett kontakt med brukergruppene. Vi har utviklet oss veldig i forelesningssituasjonene, i takt med målgruppens tilbakemeldinger og behov. MF har formet sitt eget miljø til å være i stand til å utdanne lærere. Det nye programmet er en naturlig del av MFs konsept. Vi ser at skolesektoren er en viktig verdileverandør og en sentral samfunnsaktør. MF vil være med i skolens dannelsesprosjekt med å skape gode samfunnsborgere.

Lied er opptatt av MFs geografiske plassering i en flerkulturell by: - Her i Oslo har et studium i våre to fag virkelig sin plass, både fordi studentene skal ut i praksis i byens skoler, men også fordi det gir gode muligheter for feltarbeid på masternivået. MF tilbyr et samfunnsfag der det legges vekt på verdier og religion. Innenfor denne profilen fokuseres det på ver-

didebatt, etikk og emner som oppvekst, sivilsamfunn og velferdsstat. I et fag med en slik profil har religion en naturlig plass.

MF har også knyttet til seg fagfolk fra andre institusjoner for å forankre samfunnsfagsutdanningen faglig, og Lund kan fortelle om nye samarbeidspartnere: - Vi har knyttet kontakt med Institutt for samfunnsforskning og Institutt for fredsforskning (PRIO). Vi henter forelesere og lærere fra disse miljøene. Det vi ikke har selv, dekker vi altså gjennom kontakten med etablerte forskere. Dette gir en faglig trygghet i gjennomføringen av programmet.

- Hva slags kompetanse får en uteksaminert student på dette programmet, Lied?

- Kompetansen er delt i tre: 1) Faglig kompetanse, 2) kompetanse i å undervise i selve faget, 3) profesjonskunnskap, dvs. den typen verktøykunnskap du trenger for å være lærer: Blant annet samarbeid hjem-skole, det å jobbe i team, klasseledelse, undervisningsplanlegging, vurdering og tilbakemelding. Lund legger til at MF også har samarbeidsavtaler med utvalgte læresteder i utlandet. - Studentene på det nye programmet kan få mulighet til å reise ut ett semester, enten til Sør-Afrika eller USA, avslutter Lund.

- Hvordan er studentmiljøet på MF?

- De som blir tatt opp nå, blir ett samlet kull som vil etablere et godt læringsmiljø, og de vil følge hverandre i utdanningen gjennom seminargruppe, sier Lund. - MF har et meget velfungerende studentmiljø, dynamisk og med et stort mangfold.

For mer info om programmet, se: mf.no/lektor.

aktuelt fra Verbum

Richard
Rohr og
Andreas
Ebert

Ennea- grammet Sjelens 9 ansikter Grunnboka

Ny revidert utgave

Pris kr 298,-

nyhet

Anders Martinsen, Jan Christian
Nielsen og Stine Kiil Saga

Tekster til forandring Et bibelstu- die-opplegg

Pris kr
248,-

nyhet

Tekster til forandring
Et bibelstudieopplegg

Odd Ketil
Sæbø

Guds- barnet Om barnetro- ens hemmelig- heter og veien til ny trosopplæring

Utgitt i samarbeid
med NSSF

Pris kr 248,-

nyhet

Du får bøker med rabatt når du blir
medlem av Leserforum i vår nettbokhandel

www.bibel.no

Verbum

Å PREKE ER Å GJØRE GUD TYDELIG OG NÆR

FOTO: MARIANNE TORP

Fredrik Saxegaard er ny leder på praktikum og ansvarlig for presteutdannelsen på MF. Blant annet skal han lære de kommende prestene å bli gode predikanter. Men er det mulig å lære dette?

- Det er i alle fall alltid mulig å bli en bedre predikant! Som de fleste håndverk har også prekenarbeid med talent å gjøre. Men jeg tror at alle kan utvikle seg gjennom undervisning, felles læringsprosesser og gjennomtenkte tilbakemeldingsmetoder. Selv om vi hele tiden kan bli bedre, er vi på MF fornøyd med at det nå er prekenarbeid i mange semestre gjennom pretestudiet.

- Hvilke nye utfordringer har prekenen stått overfor de siste 50 årene?

- Fra en side sett er preketjenesten forbløffende lik i dag som for 50 – eller 1000 – år siden. Presten gjør de samme tingene: Forretter sakramentene, øver sjelesorg og forkynner. Å preke har alltid handlet om å trenge inn i ordene for å finne Ordet, leve nær folk og være

en levende formidler. Men på den annen side har samfunnet gjennomgått endringer som preger preketjenesten grunnleggende. De siste 50 årene er det naturlig å peke på i alle fall følgende: Først slutten på en lang periode preget av dialektisk teologi, der evangeliet skulle forkynnes sterkt og direkte som et ”fremmed ord”, med liten vekt på erfaringer eller på prestens person. Så kommer 68’er-generasjonen, der presten – i alle fall billedlig talt – trer ned fra prekestolen og tar utgangspunkt ”nedenfra”, i dialog med tilhørerne. De siste årene har en så sett et oppbrudd, uten at det er så lett å peke på en entydig ny trend. Vi lever i en postmoderne tid – det gjelder også prestene! Dels oppleves den som en reaksjon på det moderne, f.eks. ved at det religiøse får en renessanse og presten kan verdsettes som

åndelig stifinner. Det er utfordrende for utdanninger som har vektlagt sekulariseringen som ramme for prestedtjenesten. Dels blir trekk i moderniteten radikaliseret, f.eks. ved ekstrem individualisme og tendenser til relativisering. Alt dette gjør at spørsmål om sannhet og autenticitet blir viktige når en drøfter prekenen, og at prekenen forstått som vitnesbyrd, løftes frem. Jeg tror at yngre prester bruker flere bibellesemetoder og har et avslappet forhold til tekstenes flertydighet; jeg tror mange av dem er mer oppmerksomme på prekenen som del av et liturgisk forløp, og mer opptatt av prekenen som dialog.

- Hva er hovedutfordringene i dagens prekenundervisning og for kommende predikanter?

- De er mange! Men jeg kan peke på tre. For det første fremhever Luther at prekenen er et nådemiddel. Den er noe mer enn en omtale av Guds frelse; forkynnelsen gir mennesket Ordet. Dette er, etter mitt skjønn, en verdifull innsikt, som samtidig stadig må nyformuleres. Hva betyr det i dag at prekenen gir evangeliet, i lys av det jeg sa om en senmoderne virkelighet, f.eks.? For det andre er prekenen kommunikasjon i offentligheten – en ”replik”, for å sitere svensken Bo Larsson. Ikke minst gjelder det f.eks. når en prest legger ut preker på nettet, gjør seg tilgjengelig for kommentarer i blogger, skriver i lokalavisen osv. Dette bør vi jobbe mer med i presteutdanningen. For det tredje: Prekentradisjonen har gjerne vært sikket inn mot ”hiin enkelte”. Fellesskapet har kommet i annen rekke. Jeg tror at prestene må utvide fra ”du” til ”dere”. Dels gjelder det å tiltale mennesker som relasjonsmennesker. Dels gjelder det å kommunisere med fellesskapet som fellesskap. En preken er også menighetsledelse. Den skal fortelle menigheten hva den er og skal være, som Guds folk. Her tror jeg det er mye som kan være spennende å utforske.

- Hva er formålet med en preken?

- Generelt vil jeg si at prekenen har som oppgave å gjøre Gud så tydelig og nær at de som hører på ser at de er omfattet av hans kjærlighet og kjenner en lengsel etter å fornye og fordype relasjonen til Gud – og at relasjonen til Gud aldri kan forstås atskilt fra relasjonen til oss selv, våre medmennesker og skaperverket. En viktig dimensjon er samtidig at prekenen er lovprisende tale. Å forkynne er å gi Gud ære.

- Det er søndag og gudstjeneste, de 10 faste menighetsmedlemmene er tilstede, samt 150 mennesker fra dåpsfamiliene til de 6 barna som skal døpes. Ingen av familiene til de som skal døpes er fortrolig med kirkeliv og gudstjeneste. Hvem skal presten preke til?

- Da jeg var menighetsprest var jeg ikke så opptatt av ”dåpsmenighet” og ”nattverdsme-

nighet”. Det er selvsagt mange grupper og mange skiller i enhver forsamling, og det er svært sjelden at en forkynner når frem til alle på en gang. Likevel ønsker jeg å treffe en ”nerve” som er så allmenn at den er relevant uansett hvor ofte du går i kirke. For meg har dette konkret handlet om å ta utgangspunkt i de erfaringene og følelsene som er så sterkt tilstede i kirkerommet: Barn som bæres til dåp, konfirmantene og deres foresatte,

« En viktig dimensjon er samtidig at prekenen er lovprisende tale. Å forkynne er å gi Gud ære. »

brudepar med familier og båret med de sørgende omkring. Når jeg forbereder preker og gudstjenester prøver å jeg å ”lete etter” dåpsbarnet, konfirmanter osv. i evangelietekstene, og lytte etter hva Guds ord sier til oss nettopp når vi befinner oss i disse intense livserfaringene. Og da synes jeg at tekstene ofte åpner seg, da kan jeg forkynne både lov og evangelium på en måte som skaper gjenkjennelse – og da er ikke alle mulige ”skiller” i kirkerommet så interessante.

Samtidig er jeg klar over at de som går ofte til gudstjeneste, har behov for utdypende kunnskap om kristen tro og kristne praksiser, og at de som kommer sjelden har behov for mer grunnleggende kunnskap. Jeg er imidlertid usikker på om høymesseprekenen er stedet for den type undervisning og er opptatt av å finne andre arenaer for dette. Men jeg innser at det mange steder ikke er så lett å få til!

- Vi lever i en tid der mange får preket og sagt sitt i blogger og i nettdiskusjoner. Mange preker mye overalt. Autoriteten er spredt på mange aktører. Presten har ingen åndelig eller moralsk autoritet lenger, sammenlignet med tidligere tider. Hvordan kan presten forvente å bli hørt på?

- Men stemmer det at presten ikke har åndelig eller moralsk autoritet lenger, da? Det finnes sikkert mange som ikke anser presten som en autoritet å regne med. Men det finnes andre som har forventninger til oss, og mange er takknemlige for den jobben prestene gjør for enkeltpersoner og fellesskap. Og uansett bør vi ikke skjele for mye til slike vurderinger, men ha tillit til at vi er der Gud vil vi skal være. Jeg mener jo at vi skal være kritiske og kvalitetsbevisste og arbeide ordentlig både med egen identitet og kontekst. Men samtidig kan det være fint å hente opp igjen en impuls fra den dialektiske teologi som har klare bibelske motiver: Vi er som prester budbærere for noe som er større enn oss selv. Evangeliet er ikke vårt produkt eller påfunn; vi har fått det gratis og gir det videre gratis. Hva folk synes om det og gjør med det, er ikke opp til oss. Vi bør heller trofast og med sinnsro ta en dag – og en preken – av gangen!

To forskjellige skattefritak for gaver

Staten gir skattefradrag både for gaver til frivillige organisasjoner og for gaver til vitenskapelig forskning. MF faller inn under vitenskapelig forskning, og det betyr at du får fradrag for gaver til MF i tillegg til gaver du gir til frivillige organisasjoner. Kravet er at fødselsnummer oppgis til organisasjonen.

1) VITENSKAPELIG FORSKNING

Reglene her er at hvis du gir mer enn kr 10.000, skal det ikke overskride 10% av inntekten. Det betyr at alle kan få skattefradrag for gaver inntil 10% av inntekten. Tjener du under kr 100.000 kan du imidlertid få skattefradrag for 10.000,- uansett, altså en større prosent av inntekten. Det er ikke noe minstebeløp for gaver til vit. forskning.

2) FRIVILLIGE ORGANISASJONER

Her er beløpsgrensen minimum kr 500 og maks kr 12.000.

Asbjørn Finholt

Advokat

Postboks 7, 2001 Lillestrøm

Tlf. 63 81 60 80

NYHET!

For Vårt Land er ikke nyheter bare hendelser fra i **natt** og i **dag**, men også bevegelser og endringer i **samfunnet**, i **politikk** og **kultur**. For å forstå morgendagen, er disse nyhetene like viktige å oppdage. Derfor bruker Vårt Land mye plass på både **analyser** og **kommentarer**, **debatter** og **samtaler**.

Bli med i de viktige samtalene om morgendagen!

Prøv Vårt Land i **4 uker**
for kun **kr 99,-**

For å prøve Vårt Land: fyll ut kupongen under, gå inn på vl.no/4uker Send SMS med kodeord **4UKER** til **2007**

Ja, jeg ønsker å bestille Vårt Land i **4 uker for kun kr 99,-**

BRUK BLOKKBOKSTAVER

Navn*:

Adresse*: Mobil:

Postnummer*: Poststed*: Telefon*:

E-post: Fødselsdato:

* Denne informasjonen må fylles ut for å kunne motta tilbudet. Tilbudet gjelder ikke dersom du har vært Vårt Land-abonnent de siste 3 mnd.

Ja, Vårt Land kan lagre mine kundeopplysninger som grunnlag for informasjon og interessante tilbud også etter at kundeforholdet eventuelt opphører.

Adressaten betaler for sending i Norge

vårtland

SVARSENDING 1203

0090 OSLO

Fra venstre; Mads Bjørkli, Magnhild Hansen, Kristin Skarning Eriksson og Kjetil Fretheim.

Lys og liv har møtt samfunnsfagstudentene Mads Bjørkli, Kristin Skarning Eriksson og Magnhild Hansen, som alle begynte på samfunnsfaget i høst. Med dette faget har MF fått globaliseringen i fanget.

- Hvordan har undervisningen vært så langt?

Magnhild: Den har vært bra til å være et helt nytt fag. Kjetil har god kontroll, og han og Liv Ingeborg er konsise og vet hva de snakker om. De er veldig strukturerte og hyggelige.

Kristin: Morten var også veldig bra, han foreleste om subkultur og livsstil.

Mads: Ja, det var interessant med det unge perspektivet - å få frem at det finnes en ungdomskultur. Og så har Morten kule tatoveringer og var en hyggelig fyr.

Kristin: Vi fikk se at religion, etnisitet og kultur henger sammen og at de ikke kan operere uavhengig av hverandre. Jeg hadde aldri trodd at ungdomsarbeid skulle være interessant, men det var artig. Fagmessig er det god bredde på hele årsenheten, det var veldig stor spredning i pensum i det første faget, men vi lærte mye på kort tid.

Magnhild: Ja, det var lite om hvert emne, men utrolig mange emner.

Mads er tillitsvalgt på emnet og syntes det mest interessante med faget gjenstår: globalisering og integrering. Han kom inn gjennom restplass. no, men kan veldig godt tenke seg å fortsette.

Kristin: Jeg synes det er spennende å se at det ikke bare dreier seg om religion i lille Norge, men at vi er en del av de store bevegelsene globalt, og at vi er åpne mot resten av verden. Relasjonen religion-samfunn er veldig spennende. **Magnhild:** Jeg trodde aldri at internasjonal politikk generelt skulle interessere meg, men det gjør det! Jeg begynte på faget ved en tilfældighet, men det er veldig interessant å se hvordan ulike prosesser i verden henger sammen.

Kristin: Det som særmerker MF og gjør dette mer spennende, er koblingen mellom religion og samfunn. Det er ikke gammeldags og tabu å prate om religion lenger. Skandinaver kan ikke gå rundt og være religiøst sjenerte; innvandring fra andre kulturer tvinger oss til å ta standpunkt om religion. Det gjorde man ikke før. Uttrykket personlig kristen er veldig norsk. Dette uttrykket forteller meg hvor lukket det har vært. Det er også spennende at det er mange ikke-religiøse på faget. Men vi merker at vi blir satt i bås. Eksterne forelesere kan si: Dette kan dere mer om enn meg, og så regner de med at vi er kristne, siden vi er studenter på MF. Men dette trenger ikke alltid å stemme.

Mads: Jeg føler litt at jeg blir stemplet av å gå her på MF, litt Jesus i sandaler, lissom.

Magnhild: Jeg møter det litt motsatt, og mange

synes det er rart at jeg går på MF og studerer samfunnsfag. Jeg har fått flere spørsmål om hvordan MF vinkler samfunnsfag mot religion.

Kristin: Men man må jo ikke være religiøs for å studere religionsvitenskap!

- Hva tenker dere videre? Blir det mer samfunnsfag? Og blir det her på MF?

Kristin: Ja, jeg tenker det. Jeg begynte for å se om jeg likte det. Det gjør jeg, og det går veldig bra. Hvis det fortsetter å gå bra, ja, da tar jeg den nye masteren her, Religion, Society and Global Issues, som høres veldig spennende ut. **Magnhild:** Jeg tenker også at jeg muligens begynner på den, den høres veldig interessant ut i hvert fall.

Mads: Først skal jeg skal ta hebraisk, ikke slik ubrukkelig bibelhebraisk, men for å lære meg språket. Hvis dette kan kombineres, tenker jeg absolutt på denne masteren her.

- Hvordan er studentmiljøet på MF?

Magnhild: Det er glimrende, men vi mingler mest med oss selv.

Kristin: Andaktene er veldig hyggelige å gå på. **Mads:** Jeg deltar bare på undervisning og på international coffee hour, og det siste er veldig interessant og hyggelig.

FOTO: MARIANNE TORP

FOLK

REDIGERT AV: MARIANNE TORP

Personalnytt

Liv Ingeborg Lied er tilsatt i fast stilling som førsteamanuensis i religionsvitenskap fra 1. februar 2010. Hun har vært ansatt ved Universitetet i Bergen fra 2002-2007, og tok sin doktorgrad samme sted. Fra 2008 har hun vært leder for kompetanseutviklingen blant lærere i Asker kommune. Liv Ingeborg Lied er deltaker i en rekke nasjonale og internasjonale nettverk og forskningsprosjekter.

SEMESTERÅPNING

MFs studentkvartett gledet med sang ved den akademiske semesteråpningen. Fra venstre; Olav Refvem, Einar Aksel Urnes Fagerheim, Sigurd Andreas Widvey Haugen og Ole Aleksander Østhassel.

Ariid Romarheim tar seg gjerne en prat med studentene. Fra venstre; Kristian Sveinall Øgaard, Aksel Hellesvik og Einar Tornes.

KGS AVGANGSELEVER MED FAGDAG PÅ MF

Victoria Uthus og Maria Holmen Rist var blant KGs elever som besøkte MF i januar. Forelesning ved Ann Midttun og Liv Ingeborg Lied, samt informasjon om studiemulighetene ved MF stod på programmet. MF spanderte lunsj.

FRELSESARMEENS RESSURSSENTER JELØY OG MF

undertegnet nylig en intensjonsavtale om videre samarbeid. Avtalen er blitt mulig ved at MF og Frelsesarmeens offisersskole i flere år sammen har utviklet kurs for kadetter og offiserer. På bildet; leder for Frelsesarmeens ressurscenter major Jostein Nielsen og MFs rektor Vidar L. Haanes.

EN GRUPPE PRESTER FRA OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

besøkte MF for å bli bedre kjent med den institusjonen hvor kommende katolske prester tar hoveddelen av sitt 6-årige studium. Fra venstre; prestene Jo Neve, Michael Nguyen, Arnfinn Haram, Frode Eikenes, Andreas Rupprecht og studiedekan Øystein Lund.

INTERNASJONAL UKE

Solomon Yohannes og Stian Helland gjør seg kjent med mulighetene for MF-studenter til å ta kortere eller lengre deler av studiet i utlandet. Internasjonal konsulent Marie Luise Diehl har ansvar for informasjonen.

MISJONSUKA

Når alle driver misjon – spilleregler på livssynsmarkedet

Egil Lothe og Dag Nygaard fra Oslo-koalisjonen fortalte om arbeidet bak "Groundrules". Fra venstre; Tormod Engelsviken, MF (respondent), Dag Nygaard, Egil Lothe, Øyvind Åsland, NLM (respondent) og Jens Bruun-Pedersen, Human-etisk Forbund (respondent).

Gudstjenester, foredrag, panelsamtaler, stands og misjonsbasar var blant aktivitetene under misjonsuka. Her er Ingeborg Heggheim, Torstein E. Nordal, Espen Holm og Stian Holtskog i gang med årsalg.

MF HAR HJERTESTARTER

Førstehjelpkurs og opplæring i bruk av hjertestarter er nylig avholdt for andre gang på MF. Studenter som har jobb og verv på MF og ansatte i administrasjonen deltok på det viktige kurset. Fra venstre; studentene Marte Aas og Elisabeth Løsnesløyken. Til høyre; vaktmester og driftsleder Kari Ingeborg Johansen med hjertestarteren.

DEN MOLDOVSKE FORENINGEN I NORDEN/NORGE

åpnet en utstilling om Moldova på MF 9. mars i forbindelse med statsbesøk fra Moldova. MF har to moldoviske studenter. Fra venstre: Mihai Mitu (konsul fra Moldova), Florentina Harbo (leder i Den moldovske forening Norge), Vidar Haanes (rektor) og Elisabeth L'Orange Fürst (professor i sosialantropologi).

UTSENDELSDATOER 2010

NR. 1 11. FEBRUAR
NR. 2 9. APRIL
NR. 3 8. JUNI
NR. 4 21. SEPTEMBER
NR. 5 25. NOVEMBER

Ettersendes ikke ved varig adresseforandring, men returneres Menighetsfakultetet med påført ny adresse.

B **POSTABONNEMENT**
RETUR:
MF KARTOTEK
POSTBOKS 5144
MAJORSTUEN
0302 OSLO

REPLIKK SANT OG VEL GJENNOMTENKT

Det hender noen spør meg om hvordan jeg kan tro på det kristentullet? Har du ikke gått på universitetet? Våger jeg meg på en "fordi det er fornuftig", anes noen hevede øyenbryn. Og medfølende smil.

Jeg har i min nød funnet trøst i Apostlenes gjerninger 26, 24-25. Etter forsvarstalen for kong Agrippa, roper landshøvdingen Festus at "all lærdommen din driver deg fra forstanden". Paulus svarer at han "er ikke fra forstanden" for "alt jeg sier, er sant og vel gjennomtenkt".

Paulus fremstod på ulike måter, men hevdet her svært så offentlig at hans tro på Jesus som Messias og den første som var stått opp fra de døde, både var sann og handlet om tanken. Paulus sin tro var rett og slett godt begrunnet.

Min erfaring er at mange ser ord som tro og fornuft som motsatser. Men det motsatte av fornuft er ikke tro, men ufornuft. Og det motsatte av tro er ikke tanke, men mangel på tro.

Bestselgende nyateister som Richard Dawkins er interessant lesning. Ikke minst når han hevder at Luther totalt avviste fornuften, noe som ifølge Dawkins er typisk for kristne.

Dawkins siterer Luther med at "alle som vil være kristne bør rive ut fornuftens øyne", og at fornuften er "djevlelsens hore".

Hadde Dawkins i stedet for sitatsurfing tatt på seg forskerhatten, ville han sett at Luthers utfall var mot de som krevde noe ekstra for å bli kristen. Frelse er tillit til Gud, ikke til min fornuft, kunnskap, følelser eller gjerninger. Den handler om troen alene, ikke om doktorgrad.

Men fornuften er langt fra uten betydning. Teologiske diskusjoner må bygge på "skriften og fornuften", ikke "ubegrunnede menneskepåfunn og drømmerier". Enkelt sagt var Luthers prosjekt å fjerne vrangforestillinger som skygget for troen. Han var ingen rasjonalist, og - for å si det forsiktig - kunne la følelsene løpe av med seg. Likevel satte han fornuften høyt: "Det er virkelig sant at fornuften er virkelig og den viktigste av alle ting. Målt med de andre ting i livet er den det aller beste, ja, noe rent fram guddommelig" og "Det som er mot fornuften, er sikkert nok enda mer mot Gud". I romerbrevforelesningen henviste han til den tankegang som apostelen bruker "i den bevisføring han gir her". Det var mulig å diskutere Gud, med hodet.

I motsetning til hva Dawkins hevder, priste Luther fornuften. Noe han nok mente burde være typisk for kristne.

Bjørn Are Davidsen